

kirsti m?kinen KALEVALA

DESTANLAR VE MASALLAR
Destan

Çeviren: Riitta cankoçak Resimleyen: pirrko-Liisa surojein

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

kirsti Mäkinen

ÇOCUKLAR İÇİN
KALEVALA
FİN DESTANI

çeviren: Riitta cankoçak resimleyen: pirrko-liisa surojeğin

rağın koordinatörü: ipek şoran
editör: ebru akkaş kusevri
karak ve iç tasarım: gözde bitir
tasarım uygulama: recep eren

1. basım: 1000 adet, mart 2015
ISBN 978-975-07-2473-2
suomen lasten kalevala, kirsti mäkinen
o kirsti mäkinen

bu kitabın ilk baskısı 2002 yılında otava publishing
company ltd. tarafından yapılmıştır.
o can sanat yayınları ltd. şti., 2015

bu eserin türkçe rağın hakları otava group ağıncı, helsinki aracılığıyla
satın alınmıştır. tüm hakları saklıdır. tanıtım için yapılacak kısa alıntılar
dışında rağıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

can sanat yayınları rapım, dağıtım, ticaret ve sanayi ltd. şti.
rağıncı sertifika no: 10758
nağrıye caddesi no. 2, 34430 galatasaray, istanbul
telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 faks: 252 72 33
cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

karak baskı: azra matbaası; sertifika no: 27857
adres: litros yolu 2. matbaacılar sitesi d blok kat: 3
no: 3/2 toprakı, zeğtinburnu, istanbul
iç baskı ve cilt: türkmenler matbaacılık; sertifika no: 12584
adres: maltepe mah. gümüşsuyu cad.
no:16 toprakı, istanbul

Bu kitap, Finnish Literature Exchange'in
geviri desteğıyle yayınlanmıştır.

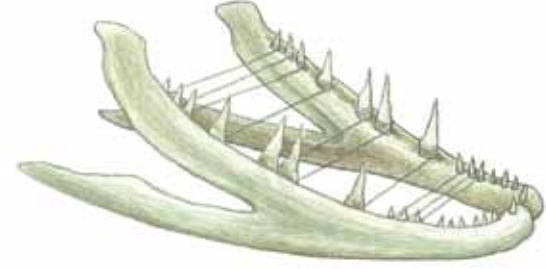
ÇOCUKLAR İÇİN
KALEVALA
FİN DESTANI

içindekiler

dünyanın oluşu,	8
väinämöinen ve Joukahainen arasında ozan yarışması,	20
Aino'nun kaderi,	28
Joukahainen'in intikamı,	39
väinämöinen pohjola'da,	46
väinämöinen balta ile dizini yaralıyor,	51
sampo'nun dövülmesi,	57
Lemminkäinen ve kyllikki,	68
Lemminkäinen pohjola'da,	73
Lemminkäinen tuonela'da,	86
väinämöinen tuonela'ya rolculuk ediyor,	96
pohjola'nın kızı için yarışıyorlar,	110
pohjola'da düğün,	122
Lemminkäinen'in serüvenleri,	130
Mutsuz kullervo,	141

Altın kızın oluşu, 162
Kalevalalı Adamların Sampo Seyahati, 164
Huş ağacından kantele, 192
Louhi'nin intikamı, 198
Marjatta ve Karjala'nın kralı, 207
Sözlük, 217

*Canım istedi birden
Hevese kapıldım
Şarkılar söylemek
Gönül dilinin, sözünü dillendirmek
Atalarımın şiirini seslendirmek
Efsaneleri, halkımın
Ağzımda kelimeler erir
Eski söylemler taşar
Dilimde sözler belirir
Düşlerimde sesler dağılır*

*Sen ey kardeş, güzel dost,
Çocukluk gönüldaşım
Gel çıkalım seninle
Şu türkülerin dünyasına
(Şiir 1, 1-14)*

Dünyanın oluşu

Gece gibi yalnız, gündüz gibi yalnız büyük ozan, Väinämöinen, dünyaya donanımlı, eski zamanların kahramanı olarak geldi. Güzel peri Ilmatar, Luonnotar, taşıdı onu karnında.

Dünya daha oluşmamıştı; toprak yoktu, bitkiler, insanlar yoktu. Sadece su ve hava vardı. Havanın kızı Ilmatar, tek başına havanın geniş bahçelerinde yaşıyordu. Gökyüzü tenhaydı ve bu ıssızlıkta kızın canı çok sıkılıyordu.

O zaman havanın kızı Ilmatar, anadenize inme-ye karar verdi. Öylece bıraktı kendini; rüzgâr onu savurdu, dalgalar onu taşıdı. Böylece Ilmatar, deniz rüzgârından gebe kaldı. Dokuz sene karnında taşıdı; doğuya ve batıya, kuzeye ve güneye yüzdü. Denizin

karısının karnında henüz doğmamış biri vardı. Denizin karısı, acılar içinde kendi kaderine ağladı.

“Ah, benim kötü talihim!” dedi. “Dalgalar beni ebediyen taşır, bunun sonu yok. Havanın kızı olarak kalsaydım daha güzel yaşardım. Şimdi bu dalgaların üstünde denizin karısı olarak soğuktan tir tir titriyorum. Ah, Ukko, Baştanrı! Lütfen, beni bu eziyetten kurtar!”

Dalgıç ördeği güzel bir kuştur, yuva kuracak bir yer aradı: Ilmatar'ın dizini gördü ve onun üstüne

yuva yaptı. Sonra altısı altından, bir tanesi demirden yedi tane yumurta yumurtladı ve kuluçkaya yattı.

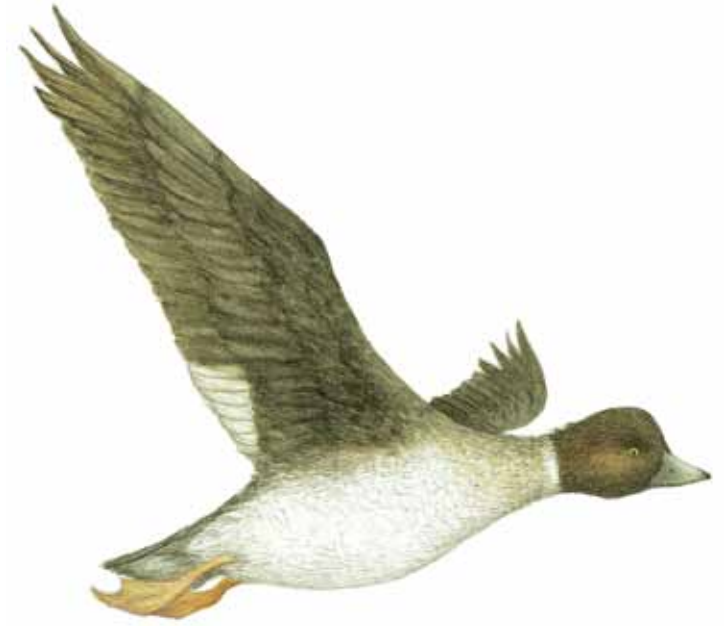
Ilmatar'ın canı nasıl da yanıyor! Ilmatar, dizinin yandığını ve teninin kömür olduğunu zannetti. Dizini biraz kımıldatmıştı ki yumurtalar suya düştü, çatladı ve paramparça olup gökyüzüne dağıldı: Böylece yer, gök, güneş, ay, yıldızlar ve bulutlar oluştu.

Zaman geçti gitti. Suyun anası Ilmatar, yıllarca denizde yüzdü, denizin sisli dalgaları arasında. Onuncu yaz mevsimi geldiğinde, havanın kızı başını denizden çıkardı ve elleriyle yarımadalara ve körfez-lere biçim verdi. Sonra diğer tarafa dönüp kıyıları ve kumsalları yarattı; ayaklarıyla yere vurup balıkçılar için somon kaynakları meydana getirdi; fakat aynı zamanda balıkçıları yok etmek için kör kayaları da koydu.

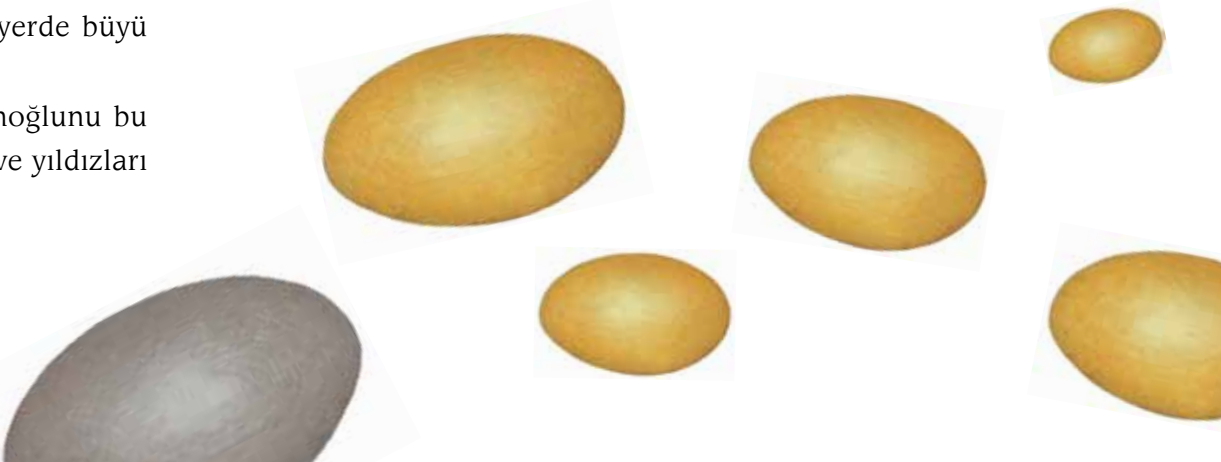

Otuz sene geçmesine rağmen Väinämöinen, anesinin rahminde, saklandığı o karanlık yerde yaşamaya devam etti. Ve kaldığı o daracık yerde büyü yapmaya başladı:

“Ay, Güneş ve değerli Büyükanı! İnsanoğlunu bu çaresizliğinden kurtar! Yardım et ki göğü ve yıldızları seyret dalsın!”

Fakat değişen hiçbir şey olmamıştı ve Väinämöinen de sabırsızlanıyordu. O zaman, Väinämöinen, yüzükparmağıyla kalenin geçidini oynattı; sol ayak parmağıyla kemikten bir anahtarla kilidi açtı ve elleriyle dizinin üstünde emekleyerek kendini dışarı attı. Väinämöinen böylece denize düştü ve dalgaların

üstünde beş, altı sene yattı; sonunda adsız bir buruna ulaştı.

Önemli adam, ölümsüz kâhin, Väinämöinen, işte böyle dünyaya geldi. Annesi Ilmatar, babası ise deniz rüzgârıydı; Väinämöinen, doğuştan bir büyücü ve ozandı.

Väinämöinen, denizden bir adaya çıktı. Ağaç yoktu o adada. Väinämöinen, bu adada yıllarca kaldı. Fakat onu kızdıran bir şey vardı; toprak çırılçıplaktı: Ne bir ağaç ne bir çimen... Acaba Väinämöinen, tohum ekmeye kimi çağırabilirdi?

Minicik Sampsa Pellervoinen, Väinämöinen'e yardıma geldi ve hemen kolları sıvadı: Sampsa, bu müthiş adam, tarlanın oğlu, ekilmemiş toprağı, tepelere, çalılıklara tohumlar ekti: Oraları çam ağaçları, huşlar, akça ağaçlar, çitlembikler, kuş kirazları, söğütler, ardıç ağaçları ve meşelerle doldurdu.

Ağaçlar hızla büyüdü. Onların arasında dev gibi bir meşe vardı ve meşenin tepesi gökyüzüne kadar uzadı ve dalları da bulutların geçmesine engel oldu. En sonunda meşe, gün ışığını kapatınca, Väinämöinen meşeyi kesmek için birini bulmaya çalıştı. Fakat böyle birisini nereden bulabilirdi ki?

Nihayet denizden başparmak kadar bir adam çıktı, kafasının üstünde bronzdan bir şapka, ayaklarında bronzdan çizmeler ve ellerinde bronzdan kolçaklar olan bu adam birden büyümeye başladı ve kafası

bulutlara kadar uzadı; gözlerinin arası da iki metreye yaklaştı.

Dev adam baltasını meşeye vururken baltadan kıvılcımlar çıkıyordu ve sonra meşe, hiç acele etmeden ağır ağır gökyüzünden yere serildi.

Meşeden bir dal kesenin sonsuz mutlulukla ödüllendirileceği söylenirdi...

Böylece ağaçlar, böğürtlenler, çiçekler yetişmeye başladı. Ağaçlarda yaprak, toprakta çimen oldu ve kuşlar ağaç dallarının üzerlerinde ötüşmeye koyuldu.

Väinämöinen, keskin baltasıyla büyük bir çalılığı ve ormanın bütün ağaçlarını kesti. Sadece huş ağacını kesmedi, onu bıraktı.

"Huş ağacını neden kesmedin?" diye sordu kartal hayretle.

"Yolculuk yaparken onun üstünde dinlenebilirsin ve guguk kuşu, bizi sevindirmek için ötebilir," dedi Väinämöinen.

Kartal "İyi yaptın!" diyerek minnettarlıkla bağırdı. Ve ondan sonra kartal, havanın kuşu, bu iyiliksevere karşılığını verdi: Kıvılcım çaktı önce ve sonra kuzeyden bir rüzgâr kalktı ve bütün ağaçlar böylece yandı.

Böylece Väinämöinen, verimli bir toprağın sahibi oldu. Oraya arpa taneleri ekte ve iyi hasat almak için sihirli sözler söyledi. Ukko Baştanrı'yı, gökyüzünün babasını, bulutların hünkârını çağırdı, tohumlara

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

 CAN
ÇOCUK

kirsti mäkinen

KALEVALA

soğuk kuzeyden sıcak bir nefes

çok uzaklardan, soğuk diyarlardan, en kuzeyden bir destan kalevala, fin destanı... sihir, kuvvet ve bilgi ile yola çıkan väinämöinen'in hikâyesi.

efsaneler bütünü olan kalevala, doktor elias lönnrot tarafından derlenmiş. karelia bölgesinden olmayanlara okunması yasak olan, neredeyse fince kadar eski efsaneleri lönnrot görev yeri olan bu bölgede hastalarıyla arasında güven sağlayarak derlemeyi başarmış.

efsaneler elias lönnrot'un onları derlediği 19. yüzyıla kadar özellikle kadınlar tarafından nesilden nesile sözle aktarılmış ve o zamana kadar yazıya geçmemiş. destanın gücü işte tam burada, asırlarca hafızalarda, kalplerde yaşamasında...

kalevala, şiir, türkü, hikâye anlamlarına gelen "runo" denen şiirlerden oluşuyor. diğer büyük dünya destanları ilhada, sahnâme ve nibelungen'in yanına adını şiirle yazdırıyor. lönnrot'un derlediği şiirlerden yola çıkarak çocuklar için nesire aktarılan bu kitapta, kalevala'da, insana ve hayata dair ne varsa bulacaksınız.

FILI

FINNISH LITERATURE EXCHANGE

Bu kitap, Finnish Literature Exchange'in çeviri desteğiyle yayınlanmıştır.

ISBN 978-975-07-2473-2

9 789750 724732